

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta
Lausuntoyhteenveto/5.10.2020
Maa- ja metsätalousministeriö/Maija Kaukonen

1) Lausuntokierros

Esitysluonnoksen lausuntokierros järjestettiin 28.5—6.7.2020. Lausunnon antoivat seuraavat 32 tahoa: oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, metsähallitus, Museovirasto, Ruokavirasto, Suomen metsäkeskus (jäljempänä *metsäkeskus*), Suomen riistakeskus, Suomen ympäristökeskus, 11 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta (jäljempänä *ELY-keskukset*), Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellinen tiedekunta, Bioenergia ry, Etämetsänomistajien liitto ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry (jäljempänä *MTK*), METO-Metsäalan asiantuntijat (jäljempänä *METO*), Metsäteollisuus ry, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf (jäljempänä *SLC*), Suomen luonnonsuojeluliitto, Tapio Oy, Vapo Oy ja Turun Seudun Metsänomistajat ry (TSMO).

2) Yleiset huomiot

Lausuntokierroksella saadussa lausuntopalautteessa moni lausunnonantaja piti lain tavoitetta kannatettavana ja hyödyllisenä. Usea taho toi kuitenkin esille huolensa perinnebiotooppien ja muiden luonnon monimuotoisuusarvoiltaan tärkeiden alueiden säilymisestä. Lausunnoissa tuotiin lisäksi esille metsityksen kohdentamisen suunnittelun tärkeys luonnon monimuotoisuuden ja ilmastotavoitteiden kannalta. Korostettiin myös sitä, että turvemaiden käsittely ja metsitys tulee toteuttaa erityisen huolellisesti ja suunnitelmallisesti, jotta vältetään haitallisia vesistö- ja ilmastovaikutuksia. Esitettiin myös näkemys metsityksen ilmastotavoitteiden arvioinnin riittämättömydestä.

Lausunnoissa myös todettiin, että pysyvän, lehtipuuvaltaisen ja monilajisen metsän luominen olisi ilmaston kannalta paras vaihtoehto ja myös, että osa kohteista voisi sopia esimerkiksi kunnostettaviksi perinneympäristöiksi tai muiksi monimuotoisuudelle arvokkaiksi elinympäristöiksi (lehdot, metsäluhdat, monimuotoisuuskohteet). Lisäksi lausunnoissa otettiin esille myös metsitettävän alueen pintakasvillisuuden kemialliseen poistoon liittyvät riskit muun muassa linnuille ja tarhamehiläisille.

3) Resurssitarpeeseen liittyviä näkemyksiä

Tukijärjestelmän toimeenpanoon liittyen otettiin useassa lausunnossa esille lisäresurssitarpeet tukijärjestelmän toimeenpanossa.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että tukijärjestelmän toteuttamisesta aiheutuvat menot kateetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötöyvuosimäärien puitteissa. Valtiovarainministeriö toteaa lisäksi, että esitykseen on syytä täydentää, että tämä koskee myös metsäkeskukselle ja viranomaisille aiheutuvia menoja.

Museovirasto pitää tärkeänä, että lakivalmistelun yhteydessä varmistetaan sekä metsäkeskuksen että ELY-keskusten voimavarat lausunto- ja tukikäsitteilyyn liittyen. Myös **Suomen ympäristökeskus** pitää ensiarvoisen tärkeänä, että ELY-keskuksille osoitetaan riittävät lisäresurssit lausuntojen laadintaan ja niiden valmisteluun tarvittavaan työhön.

Ruokaviraston arvion mukaan sille esitettävien uusien tehtävien (metsäkeskuksen toimintaan kohdistuvat tarkastukset, ristiintarkastukset, takaisinperintäpäätökset, kieltojen määrääminen) aiheuttaisi sille noin yhden henkilötöyvuoden resurssitarpeen.

Metsäkeskus on lausunnossaan lähtenyt 3000 hakemuksen käsittelymäärästä. Sen mukaan on todennäköistä, että metsitystukea haetaan paljon myös 1,9 hehtaarin keskimääräistä pinta-alaa pienemmille kohteille. Metsäkeskuksen arvio lisätyömäärästä hakemusmäärän pohjalta on 7,5 henkilötyövuotta vuodessa. Metsäkeskus toteaa, että kyseessä on merkittävä uuden tukijärjestelmän aiheuttama lisätehtävä, johon tulisi valtion talousarviossa osoittaa lisäresurssit.

Kaikki lausunnonantaneet **ELY-keskukset** ottivat kantaa tarpeeseen resurssien lisäämiseksi keskuksissa, jotta sitovan lausunnon edellyttämä selvitystyö pystyttäisiin tekemään. ELY-keskusten launnoissa tuli säännönmukaisesti esiin, että keskukset eivät suoriudu nykyresursseilla uudesta tehtävästään. ELY-keskuksista osa (7 ELY-keskusta) esitti valtakunnallisena vuotuisena resurssitarpeena 6-7 henkilötyövuotta, osan (4 ELY-keskusta) esittäessä oman alueensa osalta resurssitarpeen, joka vaihteli 0,4 henkilötyövuoden vuositarpeesta yhteen henkilötyövuoteen. Launnoissa todettiin muun muassa, että metsitystukihakemuksen osalta on otettava kantaa laajaan skaalaan asioita. Launnoissa otettiin esiin myös se, että lausunnot vaativat tapauskohtaisesti maastokäyntejä tai tietojen täydentämistä muun asiantuntijan toimesta. Lisäksi kohteiden maastotarkastukset ajoittuisivat kesäaikaan, jolloin asiantuntijoiden työajan osoittaminen metsityshakemusten tarkastukseen olisi haastavaa, kun maastotyöt muihinkin tehtäviin liittyen ovat aktiivisimmillaan. Myös tuotiin esille, että metsitettäviksi haettavien kohteiden ominaisuudet vaihtelevat hyvin paljon maantieteellisen sijaintinsa vuoksi ja että paikkatietoihin perustuvan aineiston hyödyntämisessä on alueellista vaihtelevuutta.

Etämetsänomistajien Liitto ry toteaa lausunnossaan, että koska metsäkeskuksella ja ELY-keskuksella on merkittävä vaikutus siihen, miten nyt esitetyt metsitystavoitteet saavutetaan, niin on tärkeää varmistaa molemmille organisaatioille riittävät resurssit tehtävän hoitoon. **METO** esittää lausunnossaan, että metsityksen tukemisen lain voimaantulon yhteydessä tulee huomioida myös vaikutukset metsäkeskuksen resursseihin vuoden 2021 tulo- ja menoarvion yhteydessä menolisäyksenä.

4) Pykäläkohtaisia huomioita

Metsitystukijärjestelmää esitettiin yksittäisiltä kohdin täydennettäväksi tai muutettavaksi.

4 § Tuen saaja

Tuensaajan määrittelyn osalta **metsäkeskus** pitää hyvänä, että tuensaajien määrittely vastaa nykyisen kestävänsä metsätalouden rahoituslainsäädännön linjausta. Lausunnossaan tuensaajan määrittelyn osalta **Lapin ELY-keskus** esitti kysymyksen metsästysseurojen tukikelpoisuudesta. **MTK:n** kannan mukaan yksityisten maanomistajien määrittely tuensaajiksi on perustelua tuen tehokkaan ja vaikuttavan kohdentamisen näkökulmasta. Maanomistajien ja toimijoiden näkökulmasta on selkeää, että tuensaajan määrittely vastaa kestävänsä metsätalouden tukijärjestelmän tuensaajan määrittelyä. **Varsinais-Suomen ELY-keskus** otti esille julkisyhteisöjen aseman, **Bioenergia ry ja Metsäteollisuus ry** puolestaan kaikkien maanomistajien tasapuolisen kohtelun sekä **Vapo Oy** yhteisöt tuen saajina.

5 § Metsitystukeen hyväksyttävä alue

Metsäkeskus toteaa, että lakiesityksen 5 §:n mukaan metsitettävien alueiden tulee olla muita alueita kuin maatalousalueita tai metsämaata. Näiden määritelmien ulkopuolella jääviä ns. joutoalueita ei ole pystytty lakiehdotuksessa määrittelemään metsitykseen hyväksyttävien alueiden moninaisuuden vuoksi. Lisäksi lain perusteluissa on todettu, että muunkinlaisia alueita kuin joutoalueita voitaisiin ilmoittaa metsitystukihakemuksella. Metsäkeskus näkee, että hyväksyttävien kohteiden määrittely on osin epämääräinen ja väljä. Tukeen oikeutettujen kohteiden tulkinta tulee tämän seurauksena olemaan metsäkeskuksessa tavanomaista työ-

läämpää. Lisäksi hyväksyttävien kohteiden kirjo tulee näkyviin vasta, kun lakia on alettu laaja-alaisesti toimeenpanna. Kattavan ja selkeän kuvan antaminen maanomistajalle ja toimijoille tukikelpoisista kohteista tulee aluksi olemaan vaikeaa.

Hämeen ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että lakiesityksen 5 §:n 4 momentin mukaan metsitystukeen hyväksytään vuoden 2019 jälkeen viljelykäytöstä poistettu alue hyvin tarkkaan määritettyjen kriteerien perusteella. Aikaisemmissa metsityspalkkioissa oli ongelmana, että varsinkin hyvien peltojen metsittäminen vaikeutti maatilojen rakennekehitystä. Tämän seurauksena myös pellon raivaus saattoi lisääntyä tarpeettomasti. Lakiesityksen viljelykäytöstä poistetun alueen kriteerit täyttävät kohteet vaikeuttavat hyvin harvoin aktiivisten maatilojen rakennekehitystä. Lakiesitystä voidaan tältä osin pitää hyvin perusteltuna.

Kaakkois-Suomen, Pirkanmaan ja Uudenmaan ELY-keskukset olivat sitä mieltä, että 5 §:ssä viljelykunnoltaan heikon maa-alueen määrittäminen tulisi ohjeistaa selvemmin. **Keski-Suomen ELY-keskuksen** mukaan selkeämpi määritelmä on viljelemätön pelto, jota käytetään EU-tukiehtojen määritelmänä tukikelpottomasta pellostä. Jokainen edellä mainitusta oli sitä mieltä, että ennen metsitystuen hakemista viljelykäytöstä poistetun alueen 1 hehtaarin maksimikokorajoite on käytännössä liian pieni. **Metsäteollisuus ry** puolestaan esittää, että poistetaan enintään yhden hehtaarin pinta-alarajoite, vaatimus rajoittua metsämaahan sekä vaatimukset puuvartisten kasvien taimista tai suokasvillisuudesta. Metsäteollisuus ry:n mielestä heikko viljelykunto on riittävä määritelmä sille, että metsitys ei kohdistuisi ruoantuotannon ydinalueille. **Lapin ELY-keskus** toi esiin, että koska Lapissa voisi olla syrjäisiä useammankin hehtaarin kokoisia huonokuntoisia turve- ja maapeltoja, niin hehtaari rajoitteen voisi poistaa. Lapin ELY-keskus toteaa lisäksi 5 §:ään liittyen, että se näkee tärkeänä, että viljelyskäytöstä poistettujen alueiden osalta voidaan lausuntonmenettelyssä käyttää tapauskohtaista harkintaa. Osa viljelystä poistuvista alueista on uhanalaisten lajien tai luontotyyppien, muutoin luonnon monimuotoisuuden tai maiseman ja kulttuuriympäristön säilyttämisen näkökulmasta edelleen tärkeitä, eikä sovellu metsitettäväksi.

Pirkanmaan ELY-keskus toi harkittavaksi sen, että voitaisiin metsittää viljelykäytöstä poistettuina alueina, jotka ovat olleet tukihaun kohteina vuoden 2019 jälkeen, sellaisia kokonaisuudessaan tai pääosin vesistöön rajoittuvia vesistön rantavyöhykkeen tulvaherkkiä alueita, jos kyseisen lainkohdan muut edellytykset muutoin täyttyvät.

MTK esittää lausunnossaan, että se ei pidä metsitykseen hyväksyttävien kohteiden määrittelyä ja tuen myöntämisen edellytyksiä, kuten ne on määritelty lakiesityksen 6 §:ssä, kaikilta osin tarkoituksenmukaisina ja riittävän selkeinä. Näin erityisesti, koska lakiesityksessä ELY:n lausunto on määritelty sitovaksi ja näin rajoittaa metsäkeskuksen harkinta- ja päätösvaltaa tuen myöntämisessä.

6 § Metsitystuen myöntämisen edellytykset

Metsäkeskus toteaa, että tuen myöntämisen edellytyksenä on 6 §:n mukaan, että metsitettävä alue on vähintään 0,5 ha suuruinen yhtenäinen, keskimäärin vähintään 20 metriä levä alue. Esitystä perustellaan sekä kasvihuonekaasuraportoinnin, monimuotoisuuden säilymisen, että hallinnollisen työn tarkoituksenmukaisuuden perusteella. Metsäkeskus pitää hyvänä, että hallinnollista työmäärää on hallittu rajaamalla kohteiden pinta-alaa esitetyllä tavalla.

Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskukset ja MTK tuovat 6 §:n 2 kohdan osalta esille, että myös mahdollisuutta saada tuki useasta alle puolen hehtaarin alueesta, joiden yhteisala ylittäisi 0,5 ha:n rajan, tulisi harkita. **Kaakkois-Suomen ELY-keskus** esittää myös, että alle 0,5 hehtaarin alueita tulisi voida hyväksyä tuen piiriin, varsinkin jos samalla hakijalla on myös lainkohdan täyttävä vähintään 0,5 hehtaarin suuruinen metsitettävä alue. **MTK** esittää lisäksi, että tulisi sallia myös 0,5 ha pienempien alueiden metsitys aina 0,2 ha kokoon saakka, jos metsitettävästä alueesta muodostuu metsätalouden näkökulmasta tarkoituksenmukainen kokonaisuus.

SLC puolestaan esittää, että metsitettävän yhteneväisen alan minimikoko (0,5 ha) voisi olla pienempi, mikäli alueella voidaan saada muutaman pienemmän alueen kautta muodostettua 0,5 hehtaarin kokonaisala, joka muodostaisi yhteneväisen metsäalueen jo olemassa olevan metsän kanssa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että myös luonnon monimuotoisuuden kannalta ehdotettu 0,5 ha pinta-ala on välttämätön, koska se rajaa pienet, muutamien kymmenien aarien kokoiset kohteet pois. Viimeksi mainitut voivat olla tärkeitä esiintymiä suojelluille luontotyypeille sekä uhanalaisten ja muiden harvinaisten lajien esiintymisalueita. Hyvin pieniä alueita ei ole myöskään yksittäisen päätöksen vaatiman hallinnollisen työn vuoksi tarkoituksenmukaista ottaa tukijärjestelmään.

MTK toteaa lisäksi lausunnossaan, että pykälässä tulisi erikseen mainita johtoalueet, joille asetettaisiin muita kohteita kapeampi, 15 metrin leveysvaatimus. **Metsäteollisuus ry** esittää lausunnossaan, että 20 metrin vähimmäisleveysvaatimusta tulisi lieventää, jotta kannustimet kohdennettaisiin myös vanhojen sähkölinjojen metsitykseen.

Metsitystuen myöntämisen yhtenä edellytyksenä (6 §:n 3 kohta) on, että alue, jolle metsitystukea haetaan, on sellainen, että sen metsitys ei heikennä luonnon monimuotoisuutta. **MTK:n** mukaan monimuotoisuudeltaan arvokkaat kohteet, joihin tukea ei voida myöntää, tulisi mahdollisimman yksiselitteisesti määritellä tukiehdossa. **SLC** puolestaan toteaa, että monimuotoisuuden heikkenemiseen liittyviä näkökulmia tarkennettaisiin, jotta mahdollisilta epäselvyyksiltä vältyttäisiin. **Metsäteollisuus ry:n ja Vapo Oy:n** näkemyksen mukaan säännös on liian yleinen. Viimeksi mainitut esittävät, että kohta muutettaisiin muotoon ”metsitys ei heikennä arvokkaiden perinnebiotooppien monimuotoisuutta”.

Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen ja Pirkanmaan ELY-keskukset eivät pitäneet maatalojen rakennekehitykseen liittyvää edellytystä (6 §:n 4 kohta) yksiselitteisenä ja edellytykseen liittyvä ”olennaisuus” olisi määriteltävä tarkemmin. **Uudenmaan ELY-keskus** esitti asiaan liittyen, että jos edellytys jää, niin metsityshakemuksen pinta-alalle olisi silloin asetettava raja, mistä lähtien rakennekehityksen erillinen arviointi olisi tarpeen. **MTK** toi esiin, että edellytys voi johtaa maanomistajan päätäntävällän rajoittamiseen oman omaisuutensa käytön suhteen. **MTK** toteaa lisäksi, että mikäli kyse on ns. maataloustukijärjestelmän piirissä olevan peltoheiton metsittämisestä, tulisi tuen myöntämisen edellytykset määritellä tarkemmin lain perusteluissa ja edellyttää ko. lohkon viljelykäyttöä. Tuen epääminen tulisi tulla kyseeseen vain siinä tapauksessa, että toinen tila/viljelijä sitoutuu ottamaan lohkon käyttöön, kunnostamaan sen ja viljelemään siellä satokasvia.

MTK esittää, että avoimen maaseutumaiseman säilyttämiseen liittyvän edellytyksen osalta tarkastelu tulisi kohdistaa vain valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Tapio Oy tuo esille, että 6 §:n 5 kohta rajaa tuen ulkopuolelle kohteet, missä kohde on muun yksityisen tai julkisen rahoituksen kohteena. Em. rajaus ei edistä metsittämisen toteutumista yksityisellä sektorilla tavoitteen edistämiseksi esimerkiksi kompensatioliiketoiminnan muodossa.

7 § Ilmoitus vähämerkityksisestä tuesta

Keski-Suomen ELY-keskuksen mukaan osa EU-tuista ovat de minimis -tukia, ja niiden ilmoittaminen metsäkeskukselle on mahdoton vaatimus hakijalta. Tämän vähämerkityksisen tuen kokonaismäärittämisen tulisi olla viranomaistyötä.

8 § Metsityselvoite

Ruokaviraston mukaan laissa tulisi harkita 10 vuotta pidempää metsityselvoitetta, esimerkiksi 15–20 vuotta. Myös **Lapin ELY-keskus** tuo esille, onko 10 vuoden säilytyselvoite riittävä.

9 § Metsityksen toteuttaminen

Suomen riistakeskus esittää, että metsitystuen vaatimuksena tulisi perustaa ja hoitaa metsät sekametsinä, joissa on riistatiheiköitä. Metsitystuessa tulisi huolehtia siitä, että metsien monimuotoisuuden ja riistan elinympäristöjen kannalta tärkeät asiat vaaditaan huomioon otettaviksi taimikon perustamisessa sekä taimikonhoidossa niiden vaatimustasoa määritettäessä. Tuessa tulisi olla vaatimus jättää alueelle riistatiheiköitä 5 % pinta-alasta. Metsityskohteen kriteereissä tulee huolehtia, että taimikko perustetaan sekametsänä. Pääpuulajin lisäksi taimikkoon tulisi istuttaa muita puulajeja vähintään 20 %. Sama osuus tulisi olla jäljellä myös taimikonhoidon jälkeen jäävästä runkoluvusta ja pohjapinta-alasta. Vähintään kolmen puulajin vaatimus olisi suositeltava tavoite. Kemiallisten kasvinsuojeluaineiden kuten glyfosaatin käyttö metsien perustamisessa sisältää riskejä ja sen tilalle tulee löytää muu tyydyttävä ratkaisu (korkeat mättäät, isot taimet).

Metsityksen toteuttamisen osalta **Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisen tiedekunta** toteaa, että kasvupaikan ja nykyisten taimimateriaalien alkuperien lisäksi olisi hyvä pyrkiä huomioimaan istutettavan/kylvettävän puun kyky sopeutua muuttuvaan ilmastoon.

Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry esittää 9 §:n 1 momenttiin kahta lisäystä (alla kursivoitu): 1) Metsitys on toteutettava turvepohjaisilla alueilla istuttamalla ja kivennäismailla sekä entisillä turvetuotantoalueilla istuttamalla tai kylvämällä *ja alueella mahdollisesti olevia luonnontaimia hyödyntäen*. 2) Metsityksessä käytettävän metsänviljelyaineiston on oltava alkuperältään kasvupaikalle soveltuvaa *ottaen huomioon ilmaston lämpeneminen*. **Tapio Oy:n** mukaan rajoitetta (turvepohjaisilla alueilla ainoastaan istuttamalla) ei tarvita, koska kylvö voi olla hyvin toimiva menetelmä etenkin heikkoravinteisilla turvemailla, joissa kosteusolosuhteet ovat siemenen itämiselle riittävät.

10 § Metsitystuen määrän laskeminen

Lakiesityksen 10 §:n mukaan metsitystuki koostuu kiinteästä kustannuskorvauksesta ja hoitopalkkiosta. Molemmat näistä perustuvat laskennallisiin keskimääräisiin hehtaarikohtaisiin kustannuksiin ja ne eivät vaihtele tuensaajan tai maantieteellisen sijainnin perustella. **Metsäkeskus** pitää yhtä kiinteää valtakunnallista tukea hyvänä, se selkeyttää tietojärjestelmien rakentamista, tukien hallintoa ja tukiehdoista viestintää. On huomattava, että tukijärjestelmään jää edelleen kaksi erisuuruista kustannuskorvausta, kun kivennäismaan ja turvemaan kohteiden metsitystyön edellyttämät työmäärät poikkeavat selvästi toisistaan. Tämä on kohteiden työllistyvyyden osalta perusteltua, mutta edellyttää eri kahden kustannusrakenteen sisällyttämistä tietojärjestelmiin.

METO tuo esille, että metsitystuen määrän porrastaminen on perusteltua erikseen kivennäismaiden ja turvemaiden metsityskohteille, koska on arvioitavissa metsittämisen erilaiset kustannukset. Metsityskustannukset vaihtelevat suuresti, mutta toteutuksen yksinkertaistamiseksi jako kivennäis- ja turvemaihin on riittävä.

Bioenergia ry esittää hoitopalkkion maksamista yhdessä erässä, esimerkiksi 3 v kuluttua metsittämisestä, jolloin korjaaviin toimenpiteisiin on riittävä kannustin ja lopputulokseen voidaan edelleen vaikuttaa. **Tapio Oy** puolestaan esittää, että voitaisiinko siinä tapauksessa, että metsityksen perustamistoimenpiteet toteutuvat muulla kuin metsitystuella, maksaa jälkihoitotuki korotettuna tai suunnittelutukena perustamisvaiheessa.

Suomen luonnonsuojeluliitto toteaa lausunnossaan, että sekapuuston ja erityisesti lehtipuuston metsityksestä voisi saada korkeampaa metsittämisen tukea. Tämä olisi perusteltua ilmastomuutokseen sopeutumisen ja heijastusvaikutuksen näkökulmasta ja hyvä vaihtoehto myös metsätuholaisten torjunnan kannalta, sillä monipuolisen metsän tiedetään olevan vastustuskykyisempiä niille.

11 § Metsitystuen hakeminen

Metsitystuen hakemisen osalta **ympäristöministeriö** esittää, että jo hakemusvaiheessa metsitystuen hakijan olisi ilmoitettava tukihakemuksessaan metsäkeskukselle, mikäli metsityshankkeesta on tehty YVA-menettely tai sellainen on parhaillaan käynnissä. **Pirkanmaan ELY-keskuksen** mukaan tukihakemukseen tulisi sisältyä riittävä alueen kuvaus ja esimerkiksi kesäaikaisia valokuvia, jotta voidaan varmistua siitä, ettei alueella ole potentiaalisia uhanalaisia luontotyyppisiä tai uhanalaisten lajien elinympäristöjä. **Oikeusministeriö** kiinnittää huomiota siihen, että esitysluonnoksen 11 §:n 2 momentin mukaan metsitystukea voisi hakea myös kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 28 §:ssä tarkoitettu yhteisomistaja. Tällöin sovellettaisiin, mitä mainitussa säännöksessä säädetään. Oikeusministeriö suosittaa, että maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää jatkovalmistelussa huomiota arvioon siitä, missä suhteessa kaavailtu 11 §:n 2 momentin sääntely tarkoittaa perustuslain 15 §:ssä turvatus omaisuudensuojan rajoituksia yhteisomistuksessa olevan kiinteistön muille omistajille.

12 § Ennen tukipäätöstä hankittava lausunto

Museovirasto esittää täydennystä siten, että edellytetään lakiluonnoksen 12 §:ssä metsäkeskukselta lausunnon pyytämistä metsittämishankkeessa myös kulttuuriympäristötehtäviä hoitavalta alueelliselta vastuumuseolta, jos metsittäminen tapahtuu valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella, RKY-alueella tai rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen alueella ja sen välittömässä läheisyydessä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus tuo esiin, että metsäkeskuksen tulisi ennakkotarkistaa hakemukset niin, että laissa mainitut luontoarvoltaan arvokkaat kohteet karsittaisiin suoraan ja vain valmistelussa edenneet kohteet tulisivat ELY-keskukselle lausunnonle. Käytöstä poistetut turvemaapelot ja turvesuot ovat pääosin sellaisia, että niillä on yleensä vähän monimuotoisuusarvoja. ELY-keskus esittää harkittavaksi, että em. turvealueiden metsittäminen metsäkeskus voi ratkaista ilman ELY-keskukselta pyydettävää lausuntoa, jos alueella ei ole erityisiä luontoarvoja sekä on tiedossa, ettei alueelle ole haettu maataloustukia. ELY-keskus esittää myös, että metsittämisen perustamistoimenpiteiden aloittamisen toteaminen tulisi kuulua tukea myöntävän metsäkeskuksen tehtäviin.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus toteaa, että turvemaapelot ovat pääosin sellaisia, että niillä on yleensä vähän monimuotoisuusarvoja. ELY-keskus esittää harkittavaksi, että turvepeltojen metsittäminen metsäkeskus voisi ratkaista ilman ELY-keskukselta pyydettävää lausuntoa, jos olemassa olevassa luontotiedossa ei alueelta ole monimuotoisuusmerkintöjä.

Pohjois-Savon ELY-keskus toteaa, että turvepeltojen metsittäminen metsäkeskus voisi ratkaista ilman ELY-keskukselta pyydettävää lausuntoa, jos olemassa olevassa luontotiedossa ei alueelta ole monimuotoisuusmerkintöjä. Suunnitelmissa tulee tuoda selvästi esiin, onko kyseessä kivennäismaa vai turvema.

Pohjois-Savon ELY-keskus tuo esille, että metsäkeskuksen tulisi ennakkotarkistaa kohteet niin, että laissa mainitut kohteet karsittaisiin suoraan ja vain valmistelussa edenneet kohteet tulisivat ELY-keskukselle lausunnonle. Näin metsäkeskus varmistaisi, ettei lausunnonle tulisi kohteita, joiden tukikelpoisuus voidaan todeta jo paikkatietoaineistojen perusteella: Arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt, Arvokkaat perinnebiotoopit, Uhanalaisten kasvien läheisyys, Maatalouden tukikohteet.

Keski-Suomen ELY-keskus toteaa, että myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa linjataan: ”Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.”(VNP 2008)

Bioenergia ry esittää, että ”on pyydettävä -muotoilu” muutetaan muotoon ”on tarvittaessa pyydettävä”. Tällainen harkinta olisi perusteltua varsinkin ohuen jäännösturpeen suonpohjilla, jotka ovat monimuotoisuuden

kannalta vähempiarvoisia ja toisaalta metsitys on suoraviivaisempaa. Metsäkeskus vastaisi näissä tapauksissa yksin päätöksestä ja näin välttyttäisiin selkeästi metsitykseen soveltuvissa kohteissa turhalta ELY-keskusten kuormittamiselta. Myös **Metsäteollisuus ry ja Vapo Oy** esittävät, että luonnoksen ”on pyydettyä -muotoilu” muutetaan muotoon ”on tarvittaessa pyydettyä”.

METO toteaa, että tukihakemuksen käsittelyn nopeuttamiseksi tulee kriittisesti arvioida ja rajata ne tapaukset, joissa tarvitaan ELY -keskuksen lausunto. Lausuntomenettely lisää metsäkeskuksen ja ELY-keskusten hallinnollisen työn määrää ja olisi tarpeellista toteuttaa kevennetyn lausuntomenettelyn mahdollisuus. Tuen hakijan ja metsittämisen suorittajan kannalta on pystyttävä takaamaan, että toimivien viranomaisten välinen yhteistyö on mahdollisimman nopeaa ja yksinkertaista. Hyvän hallintotavan mukaiseen kuuluu, että esimerkiksi tukipäätöksen käsittelyn enimmäisaika on määritelty. Metsittämisen aikataulut, metsityskohteen valmistavat käsittelyt ja mahdolliset erityiset taimitilaukset tulee pystyä tekemään ajoissa ja suorittamaan työ suunnitellussa aikataulussa.

13 § Tukipäätös

Oikeusministeriö esittää, että 13 §:ssä tulisi säätää siitä, että jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon päätösharkinnassa.

Ympäristöministeriö esittää, että 13 §:n 2 momentin muotoilua muutettaisiin seuraavalla tavalla: ”Jos metsityshankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (277/2017) tarkoitettua ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, tukipäätöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskus on saanut käyttöönsä YVA-lain 19 §:n mukaisen arviointiselostuksen ja siihen liittyvän yhteysviranomaisen perustelun päätelmän”.

Varsinais-Suomen ELY-keskus esittää, että lain selkeyden vuoksi voisi todeta, että ”Metsäkeskus ei voi tehdä myönteistä tukipäätöstä, ellei ELY-keskus ole lausunnossaan puoltanut hakemusta.” ELY-keskus toteaa myös, että tukipäätöksessä tulisi tuoda esille myös se, sovelletaanko hankintalakia 1397/2016 sen 5 §:n 1 momentin 5) -kohdan perusteella, mikäli metsittäminen toteutetaan tavara- ja palveluhankintana.

MTK:n kannan mukaan lakiesityksen YVA-menettelyä koskeva pykälä ja pykälän tulkintaa ohjaavat perustelut ovat epäjohdonmukainen kokonaisuus. Lakiesityksessä ei käy ilmi, millä perusteilla entisen turvetuotantoalueen metsityksen arvioidaan ylittävän lain tulkintakynnyksen. Lain perustelut vaativat tältä osin tarkennusta. MTK esittää lisäksi, että ELY:n lausunnolle tulisi laissa asettaa myös määräaika, jotta hankkeet eivät pitkän lausuntoajan vuoksi viivästyisi kohtuuttomasti.

Vapo Oy toteaa, että metsitystukeen liittyvä YVA-menettelyn tarve poistetaan 13 §:stä tai YVA-menettelyn tarveperusteluja selkeytetään.

14 § Tukipäätöksen raukeaminen

Tukipäätöksen raukeamisen osalta **metsäkeskus** esittää, että kaksinkertaisesta jatkoajan myöntämismahdollisuudesta luovutaan. Metsitystuen hakeminen edellyttää sekä kohdevalinnan että valmistelevien töiden, kuten maanmuokkaus, uudistamistapa jne. osalta tuen hakijalta huolellista suunnittelua. On erittäin todennäköistä, että hakija selvittää jo ennakkosuunnittelun yhteydessä soveltuvan taimiaineksen saatavuutta.

15 § Toteutusilmoitus ja metsitystuen maksaminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa 15 §:n osalta, että "Metsäkeskukselle on tehtävä metsitystukeen hyväksytyyn alueen metsittämissä perustamistoimenpiteiden loppuunsaattamisesta toteutusilmoitus viivytyksettä, kuitenkin viimeistään 9 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättyessä." Laissa tulisi em. määräaika ilmoitukselle säätää tarkemmin "kuitenkin viimeistään 9 §:n 2 momentissa säädetyn määräajan päättymispäivänä."

16 § Tukipäätöksen mukaisten velvollisuuksien ja oikeuksien siirtyminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus tuo 16 §:n osalta esille, että tämän osalta pitäisi pohtia, tulisiko tukipäätökseen sisällyttää ehto, että omistus- ja hallintaoikeuden siirtymistilanteissa uutta omistajaa tai hallintaoikeuden haltijaa tulee informoida tukipäätöksen velvoitteista. Pykälän vaikutukset ulottuvat myös mahdolliseen takaisinperintään ja on kohtuutonta, että uuteen omistajaan tai hallintaoikeuden haltijaltaan kohdistetaan takaisinperintätoimia, mikäli em. tahot eivät ole olleet tietoisia eikä heidän ole pitänytkään olla tietoisia em. metsityselvoitteista. Velvoitteita (metsitys) ei kuitenkaan liene tarkoitus viedä Maanmittauslaitoksen KTJ:ään.

Lapin ELY-keskuksen mukaan esityksen 16 § mukainen velvoittavuus uudelle omistajalle on erittäin tärkeä ja hyvä asia. Sitoo mahdollisen perinnönjaon jälkeenkin. Hallinnon kokemuksena aikaisemman pellonmetsityksen tarkastusten yhteydessä tuli paljon vastaan tapauksia, joissa taimien "heinääminen" ja muita toimenpiteitä oli jäänyt tekemättä, kun tuenhakija ei ollut pystynyt niitä tekemään. On odotettavissa ja varauduttava valvonnassa tämänkin metsitystuen osalta puuttumista metsitykseen liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntihin.

17 § Metsityselvoitteen lakkauttaminen

MTK:n mukaan lakiesityksessä ei ole lainkaan otettu huomioon tilanteita, joissa metsityselvoitteen toteuttaminen estyy luonnontuhon tai muun vastaavan maanomistajasta riippumattoman syyn vuoksi. Mikäli metsitetty kohde tuhoutuu luonnontuhon (esim. hyönteistuho, kasvitaudit, tulva) vuoksi, metsityselvoite tulisi lakkauttaa ilman tuen takaisinperintää. Kyseinen säädös tulee lisätä pykälään 17§.

19 § Metsitystuen takaisinperintä

Metsäkeskus toteaa, että metsitystuen takaisinperinnän osalta lakiehdotuksen takaisinperinnän kriteerejä tarkennettaisiin suhteessa metsälain 8 §:n taimikon aikaansaamisen suhteen.

Ruokavirasto tuo esille, että lakiehdotuksen 19 §:n mukaan korkoa peritään tuen loppuun maksamisesta. Jää epäselväksi, mitä tässä yhteydessä tarkoitetaan tuen loppuun maksamisella. Tarkoitetaanko sillä mahdollisesti hoitopalkkion toisen erän maksamista ja koron perimistä kyseisestä ajankohdasta. Tämän tulkinnan mukaan, jos takaisinperintä tehdään ennen hoitopalkkion toisen erän maksamista, takaisinperinnälle ei peritä lainkaan korkoa. Takaisinperintätapauksissa osalta tuensaajia peritään korkoa ja osalta ei. Lakiehdotukseen 19 §:n 4 momentissa liittyvässä hallituksen esityksen tekstissä mainittaisiin selkeyden vuoksi, että Ruokavirasto vastaa myös takaisinperintäpäätösten toimeenpanosta.

21 § Maa- ja metsätalousministeriön ja Ruokaviraston valvontatehtävä

Oikeusministeriö toteaa, että Lainkirjoittajan oppaan (LAKO) kohdassa 12.2.3 ei pidetä suotavana tapana kirjoittaa jotakin sovellettavan "soveltuvin osin". Oikeusministeriö toteaa LAKOon viitaten, että viittaus toisen lain soveltamiseen tai noudattamiseen olisi pyrittävä kirjoittamaan muin keinoin ja täsmällisesti.

22 § Muistiinpano- ja tiedonantovelvollisuus

MTK toteaa, että 22§:ssä esitetään säädettäväksi tuensaajan ja ulkopuolisen toteuttajan muistiinpano- ja tiedonantovelvollisuudesta. Tuki maksetaan kuitenkin hehtaarikohtaisena tasatukena eikä todellisiin kustannuksiin perustuvana, joten pykälässä esitetty velvoite on perusteeton. Verolainsäädäntö asettaa maanomistajille muistiinpanovelvollisuuden, ja niin yksityis- kuin muidenkin oikeushenkilöiden kirjanpitovelvollisuus on määritelty kattavasti kirjanpitolaissa eikä tähän erillislakiin ole syytä tuoda päällekkäisiä ja osin kirjanpitolaista poikkeavia velvoitteita. Pykälä 22 tulee poistaa tarpeettomana.

23 § Huomautus ja väliaikainen kieltö

Oikeusministeriö esittää, että jatkovalmistelussa vielä harkitaan kaavaillun 23 §:n tarpeellisuutta ottaen huomioon hallintolain 12 §:n lähtökohdat asiamiehen tai avustajan esiintymiskiellolle. Jos kieltoa koskeva sääntely päätetään kuitenkin ottaa 23 §:ään, tulisi kiellon määrääminen sitoa paitsi aiemmin annetun huomautuksen noudattamatta jättämiseen ja menettelyn toistuvuuteen, niin myös rikkomuksen olennaisuuteen tai vakaavuuteen.

24 § Muutoksenhaku

Oikeusministeriö toteaa, että esitysluonnoksesta ei suoraan käy ilmi, onko 12 §:ssä säädetyn ELY-keskuksen sitovan lausunnon tarkoitus olla valituskelpoinen päätös vai ei. Mikäli tarkoituksena on, että ELY-keskuksen lausuntoon ei saa erikseen hakea muutosta, eli muutosta siihen haetaan vasta tuen myöntämispäätöksen yhteydessä, tulisi tästä erikseen säätää ja tämä ratkaisu tulisi myös esityksessä perustella. Mikäli tarkoitus on, että ELY-keskuksen lausuntoon saa hakea erikseen muutosta, tulisi tästäkin selvyyden vuoksi ottaa maininta lain perusteluihin. Muutoin jää epäselväksi, saako 12 §:n nojalla annettuun sitovaan lausuntoon hakea muutosta. Mikäli tältä osin on tarkoituksena säätää muutoksenhakukiellosta tulisi tätä ratkaisua tarkastella myös perustuslakivaliokunnan käytännön pohjalta säätämisperusteluissa. Lisäksi oikeusministeriö toteaa, että muutoksenhakua koskevan 24 §:n viittaus valtioneuvostonlakiin on informatiivinen, joten se voisi olla muodossa: ”Muutoksenhausta säädetään valtioneuvostonlaissa.”